

EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

Dr. Farkas Csaba
egyetemi docens

VÁLLALATCSOPORT.

TÁRSASÁGI JOG II.

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

VÁLLALATCSOPORT

*Olvasólecke
időigény 45 perc*

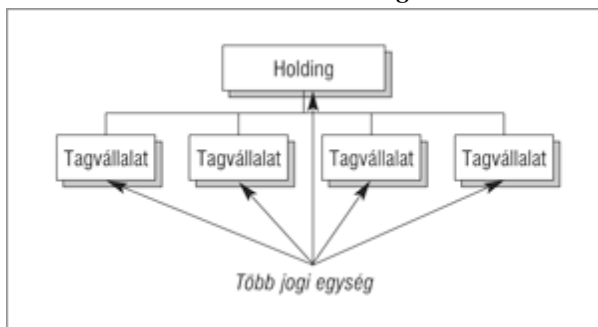
Dr. Farkas Csaba
egyetemi docens
Szegei Tudományegyetem
Állam-és Jogtudományi Kar
Civilisztikai Tudományok Intézete

1. Bevezetés
2. A vállalatcsoport megalapítása
3. Az uralkodó tag jogai, kötelezettségei, helytállása
4. A garanciális működés biztosítékai
5. A vállalatcsoport megszűnése
6. Tényleges vállalatcsoport

1

1. Bevezetés

1. sz. ábra: Holding.

uralkodó tagot megillető jogok gyakorlására. A vállalatcsoportban tagként részvénytársaság, korlátolt felelősségű társaság, egyesülés és szövetkezet vehet részt. A vállalatcsoportot a cégjegyzékbe kötelezően be kell jegyeztetni, de ennek ellenére maga a vállalatcsoport nem minősül önálló jogi személynek.

A vállalatcsoport létrejöttéhez legalább egy uralkodó tagra és legalább három ellenőrzött tagra van szükség. A jogalkotó lehetővé teszi, hogy több jogi személy is lehet ugyanazon vállalatcsoport uralkodó tagja. Ebben az esetben viszont szerződésben kell meghatározni, hogy melyik jogi személy jogosult az

uralkodó tag

ellenőrzött tag

korlátolt felelősségű társaság
részvénytársaság
egyesülés
szövetkezet

2. A vállalatcsoport megalapítása

A vállalatcsoport megalapításához uralmi szerződés megkötésére van szükség. A kontraktusban a tagok meghatározzák a vállalatcsoport egészének egységes üzletpolitikáját, a vállalatcsoport működését, az uralkodó tagot megillető jogokat és az őt terhelő kötelezettségeket, valamint a működés garanciális szabályait. A szerződést a vállalatcsoportban résztvevő tagok legfőbb szerve minősített, legalább háromnegyedes szótöbbséggel hagyja jóvá.

uralmi
szerződés

Az uralmi szerződésben kötelezően meg kell határozni:

- ☞ az uralkodó tag(ok) cégnevét, székhelyét;
- ☞ az ellenőrzött tagok cégnevét, székhelyét;
- ☞ a vállalatcsoporton belüli együttműködés módját és lényegesebb tartalmi elemeit;
- ☞ a vállalatcsoport időtartamát, azt, hogy határozott, vagy határozatlan időre jön-e létre.
- ☞ azokat a garanciális szabályokat, amelyek az ellenőrzött társaság tagjai, és hitelezői jogait védik.

Nézzük meg a vállalatcsoport megalapításának lépéseit

Első lépés

Az ügyvezetés javaslata, beszámolója, ajánlása alapján a vállalatcsoport működésében érintett jogi személyek legfőbb szerve legalább háromnegyedes szótöbbséggel dönt a vállalatcsoport megalapításáról. Az ügyvezetés tájékoztatás ad legalább a vállalatcsoport leendő tagjairól, a tagok vállalatcsoportban betöltött pozíciójáról (uralkodó tag - ellenőrzött tag) a vállalatcsoport egységes üzletpolitikájáról, ennek szükségességéről, indokáról, gazdasági előnyeiről, a tagokat megillető jogokról és kötelezettségről, a garanciális szabályokról. Amennyiben az érintett társaság a vállalatcsoportban való részvétel mellett döntött, akkor a legfőbb szerv az ügyvezetést felhatalmazza az uralmi szerződés elkészítésére.

Második lépés

Az ügyvezetés a legfőbb szerv által meghatározott szempontok alapján – a vállalatcsoportban részt vevő társaságok ügyvezetésével egyeztetve – elkészíti az uralmi szerződést és azt jóváhagyás végett a legfőbb szerv elé terjeszti. A legfőbb szerv a vállalatcsoportban való részvételt az uralmi szerződés alapján újratárgyalja, és annak elfogadásáról minősített, legalább háromnegyedes szótöbbséggel határoz. Az uralmi szerződés jóváhagyását követően az ügyvezetés a munkavállalói érdekképviseletet tájékoztatja.

Harmadik lépés

Amennyiben az uralmi szerződést valamennyi érintett tag jóváhagyta, akkor az utolsó döntésről való tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül a vállalatcsoport megalakulásáról a Cégléletről hirdetményt kell közzétenni. A közzététel az uralkodó tag kötelezettsége. Hitelezővédelmi szempontok miatt a közzétételre két alkalommal, legalább harmincnapos időközzel kerül sor.

A közlemény az alábbiakat tartalmazza

- a) az uralmi szerződést,
- b) az ellenőrzött tagok hitelezőinek és részvényeseinek szóló felhívást.

A társulás szabadságának elvéből adódóan az ellenőrzött társaság tagjait/részvényeseit nem lehet arra kötelezni, hogy a vállalatcsoportban akarattal ellenére részt vegyenek. Amennyiben az ellenőrzött társaság bármely tagja az együttműködésben nem kíván részt venni, akkor a döntését – amelyet indokolni nem szükséges - mindenki köteles tiszteletben tartani. A kooperációtól távol maradó tag a vállalatcsoport megalakulásáról szóló közlemény második közzétételét követő harminc napon belül kérheti, hogy az uralkodó tag a részesedését a közlemény közzétételkor fennálló piaci értéken vásárolja meg. A határidő jogvesztő, ennek elmulasztása esetén a tag ilyen kérelmet joghatályosan nem terjeszthet elő. A részesedés megszerzésével a tag tagsági jogviszony az ellenőrzött társaságban megszűnik. Ez a lehetőség csak az ellenőrzött társaság tagjait illeti meg, az uralkodó társaság tagjait nem. Az uralkodó társaság tagjai a vállalatcsoport megalakulását követően a jogaikat nem veszítik el, a jogaik nem csorbulnak, ők ugyanis „uralkodó” pozícióba kerülnek.

tagi garanciális szabály

Az a hitelező, akinek az ellenőrzött taggal szemben a közlemény első közzétételének időpontjában követelése van, a második közzétételtől számított harminc napon belül kérheti, hogy az ellenőrzött társaság nyújtson részére megfelelő biztosítékot. A határidő jogvesztő, ennek elmulasztása esetén a hitelező ilyen kérelmet joghatályosan nem terjeszthet elő. A fenti

hitelezői garanciális szabály

határidőn belül sem jogosult a hitelező ilyen igény előterjesztésére abban az esetben, ha a követelése már megfelelően biztosítva van, vagy ha az ellenőrzött társaság gazdasági helyzetére, illetve az uralmi szerződés tartalmára tekintettel a biztosítékadás indokolatlan. A tagot megillető garanciális szabályhoz hasonlóan ez a jog is csak az ellenőrzött társaság hitelezőit illeti meg.

Negyedik lépés

Az uralkodó tag ügyvezetésének az utolsó jóváhagyásról való tudomásszerzésétől számított hatvan napon belül a Cégbíróságnak be kell nyújtani a vállalatcsoportként való működés tényének a bejegyzésére vonatkozó kérelmet. A cégnyilvántartásba való bejegyzést követően a vállalatcsoportra és a vállalatcsoport tagjaira nem alkalmazhatók a minősített többséggel rendelkező tagokra vonatkozó rendelkezések.

3

3. Az uralkodó tag jogai, kötelezettségei, helytállása

Az uralkodó tagot megillető jogok

A vállalatcsoport bejegyzését követően az uralkodó tag és az ellenőrzött tagok közötti jogviszonyt alapvetően az uralmi szerződés szabályozza. Az egységes üzletpolitikai célok megvalósulása érdekében - az uralmi szerződés keretein belül - az uralkodó tag az alábbi jogosultságokkal rendelkezik.

- ☞ Az uralkodó tag ügyvezetése az ellenőrzött tag ügyvezetését utasíthatja, és az ellenőrzött tag működésére kötelező határozatokat hozhat. Ebből az következik, hogy az ellenőrzött tag esetében a legfőbb szerv működésére és a vezető tisztségviselő önállóságára vonatkozó Ptk. ban egyébként rögzített normák nem érvényesülnek.
- ☞ Jogosult lehet az ellenőrzött tag vezető tisztségviselőinek és felügyelőbizottsági tagjainak választására, visszahívására és díjazásuk megállapítására.
- ☞ Az ellenőrzött társaság cégvezetőjévé az uralkodó tag munkavállalója is kinevezhető.
- ☞ Az uralkodó tag vezető tisztségviselője és felügyelőbizottsági tagja az ellenőrzött tagnál is elláthat vezető tisztségviselői, vagy felügyelőbizottsági feladatot.

Láthatjuk, hogy az ellenőrzött tag vezető tisztségviselőjének önállósága csak az egységes üzletpolitikai céloknak alárendelten érvényesül. Az ellenőrzött tag ügyvezetése a vállalatcsoport érdekének, üzletpolitikájának elsődlegessége alapján köteles eljárni.

Az uralkodó tagot terhelő kötelezettségek

A polgári jogban a jogok és a kötelezettségek korrelatív kapcsolatban állnak egymással. Egymást kiegészítik, feltételezik. Alapvetően nincs jog kötelezettség nélkül. Az uralkodó tagot nemcsak jogok illetik meg, hanem kötelezettségek is terhelik. Nézzük meg, hogy milyen garanciális szabályok védik az ellenőrzött társaság tagjait.

- ☞ Az uralkodó tag ügyvezetése évente legalább egy alkalommal köteles tájékoztatást adni a legfőbb szerv részére a vállalatcsoport működéséről, az elért eredményekről, a működést akadályozó körülményekről, az egységes üzletpolitikai célok megvalósulásáról. A beszámolási kötelezettség kizárására, vagy „ritkábbá tételére” nincs lehetőség.
- ☞ Az ellenőrzött társaságok hitelezőit megilleti az a jog, hogy az uralkodó tag ügyvezetésétől felvilágosítást kérjenek az uralmi szerződés végrehajtásáról, illetve arról, hogy ennek eredményeképpen az ellenőrzött társaság milyen gazdasági helyzetben van a vállalatcsoporton

belül. A joggal való visszaélés megakadályozása érdekében a tájékoztatáskérési jog, csak a nagy kockázatot vállaló hitelezők számára biztosított: az ellenőrzött társaság jegyzett tőkéjének 10 százalékát elérő követeléssel rendelkező hitelezők számára megengedett. Abban az esetben, ha az uralkodó tag a tájékoztatási kötelezettségének nem tesz eleget, vagy az nem megfelelő, akkor a hitelező a cégbírósághoz fordulhat, és kérheti az uralmi szerződés megsértésének a megállapítását.

☞ A vállalatcsoportként való működés a kisebbség sajátos jogi védelmét is igényli. Az ellenőrzött társaságban kisebbséggel rendelkező tagoknak az uralkodó taggal szemben gyakorolható kisebbségi jogai is vannak. Amennyiben az uralkodó tag az uralmi szerződés rendelkezéseit megszegi, akkor a kisebbség az uralkodó tag legfőbb szervének az összehívását kezdeményezheti. A kérelmet az uralkodó tag ügyvezetésénél kell előterjeszteni. A kérelemben meg kell jelölni a legfőbb szerv összehívásának okát, azt, hogy az uralkodó tag az uralmi szerződés mely rendelkezését szegte meg. Amennyiben a kérelem alapos, akkor az uralkodó tag ügyvezetése köteles a legfőbb szerv összehívását kezdeményezni. Az ügyvezetés a kérelem kézhezvételét követő nyolc napon belül intézkedik a legfőbb szerv szabályszerű összehívásáról. Ennek elmulasztása esetén az ellenőrzött társaság kisebbsége a cégbíróságtól kérheti az ülés összehívását. A kérelem előterjesztésével egyidejűleg igazolni kell, hogy az ügyvezetés felszólításra került, de az eredményre nem vezetett. A kérelem alapján a cégbíróság a legfőbb szerv ülését összehívja, vagy az előterjesztőt közvetlenül feljogosítja az ülés összehívására.

☞ A legfőbb szerv összehívásának a kezdeményezése nemcsak az ellenőrzött tag kisebbségét, hanem annak ügyvezetését is megilleti.

Az uralkodó tag helytállása

A vállalatcsoport egységes üzletpolitika megvalósítása érdekében működik. Éppen ezért az elért sikereket, előnyöket, vagy éppen az elszenvedett hátrányokat is egységesen kell kezelni. A vállalatcsoport működése során az egyik legfontosabb kérdés a hitelezőkkel szembeni helytállás. A hitelező ugyanis az ellenőrzött társasággal áll csak jogviszonyban, a vállalatcsoportban részt vevő többi taggal nem. Az

uralkodó tag a pozíciójából eredően az ellenőrzött tagra ráoktrojálhatja az akaratát. Ebből az is következhet, hogy az ellenőrzött tag hitelezőjének az érdeke sérül. A jogalkotó ezt a helyzetet úgy rendezi, hogy az ellenőrzött tag felszámolása esetén a felszámolási vagyonból ki nem elégíthető hitelezői igényekért az uralkodó tag köteles helytállni. Az uralkodó tag felelőssége azonban nem feltétlen, ugyanis lehetősége van arra, hogy a felelősség alól kimentse magát: az uralkodó tag mentesülhet a helytállási kötelezettség alól, ha bizonyítja, hogy az ellenőrzött tag fizetéképtelensége nem a vállalatcsoport egységes üzletpolitikájának megvalósítása miatt következett be.

4. A garanciális működés biztosítékai

A vállalatcsoport működésével, az uralmi szerződés rendelkezéseinek a betartásával összefüggésben a cégbíróság kérelemre törvényességi felügyeleti eljárást folytat le. Az eljárásra bármely jogilag érdekelt személy indítványára sor kerülhet. Ilyen érdekelt a vállalatcsoport bármely tagja (a vállalatcsoportban meglévő tagi pozíciójától függetlenül), hitelezője, a vállalatcsoporthoz tartozó társaság tagjai. Az eljárás célja annak biztosítása, hogy a vállalatcsoport az uralmi szerződés rendelkezései szerint működjön, az uralkodó tag a jogait a törvényes keretek között gyakorolja, a törvényben, uralmi szerződésben előírt kötelezettséget maradéktalanul teljesítse, és a hitelezői érdekek ne sérüljenek.

A cégbíróság a törvényes működés helyreállítása érdekében az alábbi intézkedéseket teheti meg:

- ☞ felszólíthatja az uralkodó tagot az uralmi szerződés betartására.
- ☞ törvényességi felügyeleti intézkedést alkalmazhat.
- ☞ a vállalatcsoportot feloszlathatja.

A cégbíróság a fenti intézkedések közül szabadon választ: az intézkedések között nincs sorrendiség, a cégbíróság azt alkalmazza, amely a jogsértés súlyára is figyelemmel a legalkalmasabb arra, hogy a vállalatcsoport működését a törvényes mederbe visszaterelje. Az intézkedésnek arányosnak és a végrehajthatónak kell lennie.

A törvényességi felügyeleti eljárást illetően megjegyezzük, hogy a vállalatcsoportba tartozó társaságok megszűntnek nyilvánítására talán nem kerülhet sor, ez adott esetben indokoltan és aránytalan intézkedés lenne. Egyéb törvényességi felügyeleti intézkedések szóba jöhetnek. Álláspontunkat azzal indokoljuk, hogy amennyiben a cégbíróság a vállalatcsoportot feloszlatja, akkor a vállalatcsoport törvénytelen működése megszűnik, így az egyes tagok megszüntetésére nincs szükség.

5. A vállalatcsoport megszűnése

A vállalatcsoport az alábbi esetekben szűnik meg:

- ☞ az uralmi szerződésben meghatározott idő eltelt.
- ☞ az uralmi szerződésben foglalt megszűnési feltétel bekövetkezett.
- ☞ az uralkodó tag legfőbb szerve az összes tagja háromnegyedes többségével így határoz.
- ☞ az uralkodó tag már nem készít összevont, konszolidált éves beszámolót.
- ☞ a cégbíróság a vállalatcsoportot feloszlatja.

A megszűnést - az utolsó eset kivételével - a körülmény bekövetkezésétől számított harminc napon belül kell a cégbíróság részére megtenni.

A vállalatcsoport megszűnése az uralkodó tag felelősségét nem érinti: az uralkodó tag ugyanis az elismert vállalatcsoportként való működés ideje alatt vállalt kötelezettségeinek teljesítéséért a vállalatcsoport megszűnését követően is helyállni tartozik.

6. Tényleges vállalatcsoport

Abban az esetben, ha az uralmi szerződés megkötésének a feltételei legalább három éven keresztül megszakítás nélkül fennállnak, akkor bármely jogilag érdekelt kérelmére a cégbíróság kötelezheti a tényleges uralkodó tagot, illetve az ellenőrzött tagokat az uralmi szerződés megkötésére és a vállalatcsoport cégbírósági nyilvántartásba vételének kezdeményezésére.

legalább 3 év

Amennyiben a fenti feltételek fennállnak, akkor a cégbíróság a jogilag érdekelt kérelmére az uralkodó tag és az ellenőrzött tag viszonyában az uralkodó tag és az ellenőrzött tag ügyvezetése közötti viszonyra vonatkozó rendelkezéseket uralmi szerződés és vállalatcsoportként való nyilvántartásba vétel hiányában is alkalmazhatja.

Akik a téma iránt érdeklődnek, azoknak a szíves figyelmébe ajánljuk:

1. BDT2017. 3726.

I. Az elismert vállalatcsoport működésének elengedhetetlen feltétele az összevont, konszolidált éves beszámoló uralkodó tag általi készítése. Ha a számviteli törvény mentesítő rendelkezésére hivatkozással az uralkodó tag nem hajlandó konszolidált mérleget készíteni, az elismert vállalatcsoportkénti működés nem tartható fenn.

II. Nincs helye a törvényességi felügyeleti illeték mérséklésének, ha a kérelmezett társaság az elsőfokú eljárásban mindvégig törvénytörően működött, és azt csak a jogorvoslati szakban szüntette meg.

Alkalmazott jogszabályok: 2006. évi IV. tv. 55. § (1) bek., 63. § (1) bek. d) pont; 2013. évi V. tv. 3:49. § (1) bek., 3:61. § (1) bek. c) pont; 2006. évi V. tv. 74. § (1) bek. d) pont, 80. § (3) bek.